

Saber-ho i aplicar-ho

Una actitud, molt lamentable i molt nociva, que hem observat en alguns catalanoparlants, és la que consisteix a reduir el domini d'alguns aspectes de la llengua pròpia a un simple joc d'endevinalles o, a tot estirar, de coneixements de caràcter enciclopèdic.

Aquesta actitud se sol manifestar en ocasió de tertúles i converses, en que s'escau a cops de tractat sobre les formes pròpies del lèxic del català, especialment en qüestions de nomenclatura botànica, zoològica, geogràfic, d'eines i utensilis, etc. Com a simple curiositat, amb el mateix interès passatger que un preguntaria qui és l'autor d'una determinada obra literària o el nom de la capital d'un estat africà nou de trinca, algú pregunta com se'n diu, en català; d'una «comadreja», d'un «abedul» o d'una «veleta». També s'esdevé que la pregunta sembla que tingui per objecte examinar el grau de coneixements de la persona preguntada. Però sovint, en tots dos casos, un cop s'ha aclarit que una «comadreja» és una mostela, que un «abedul» és bedoll i que una «veleta» és un penell, els participants o iniciadors d'aquesta mena de joc d'endevinalles o de minúscul examen cultural, continuen recurrent, sense envermellar, en la seva elocució habitual, als mateixos termes castellans de que han preguntat l'equivalència. Talment com si allò que importés, exclusivament, és saber-ho, que en català es diu una mostela, un bedoll i un penell, sense cap efecte operant, de la mateixa manera que podríem tenir interès a saber com en diuen en francès, en baix alemany o en kirguís, o bé a saber qui eren els set savis de Grècia.

Convindria, per tant, que tothom qui -inconscientment, és clar- adopta aquesta actitud, hi renunciés, no s'hi deixés influir. Ja admitem que no tothom pot tenir els mateixos coneixements de l'idioma, però almenys que ningú no redueixi els que tingui, pocs o molts, a unes nocions culturals de caràcter general, sinó que els converteixi en uns factors vius, dinàmics i operants.

ALBERT JANE.